

NORDISK MØDE FOR FORBEDRET VEJUDSTYR - visuel information til trafikanten

Referat fra koordineringsgruppens møde i Reykjavik den 5./6. maj 2008

Til stede:

Peter Aalto, Osmo Anttila, Terje Giæver, Gabriel Helmers, Trond Cato Johansen, Lars Johnsen, Arve Kirkevold, Kenneth Kjemtrup, Ib Lauridsen, Sven-Olof Lundkvist, Sara Nygårdhs, Asbjørn Olafsson, Björn Olafsson, Bjørn Skaar, Kai Sørensen, Pauli Velhonoja og Tuomas Österman.

Ad 1. Mødet åbnes

Björn Olafsson bød velkommen, omtalte det islandske vejnet og det praktiske arrangement. Peter Aalto var mødeleder, da Björn Olafsson ikke kunne være til stede under hele mødet.

Efter en gensidig præsentation blev sendelisten sendt rundt til korrektur.

Ad 2. Godkendelse af dagsorden

Dagsorden blev godkendt.

Ad 3. Godkendelse af referat fra foregående møde

Kenneth Kjemtrup gjorde opmærksom på at den nystartede WG under CEN/TC 226 er WG11, og ikke WG10 som nævnt under punkt 13.

Ad 4. Vejholdernes statusrapporter og redegørelse for ”potten”

Gabriel Helmers uddelte en oversigt over ”potten” til vejholderne og redegjorde for status. Det blev omtalt at Finland har en forudbetaling på 70.000 svenske kroner svarende til en afholdt udgift og at Danmark har foretaget en ekstra indbetaling på 60.000 svenske kroner.

Kenneth Kjemtrup oplyste at vejdirektørerne har bedt om indmelding fra nordiske grupper og anbefalede at lejligheden bruges aktivt ved at der sendes en rapport til vejdirektørernes næste møde, hvor der blandt andet peges på ”forskerproblemet”.

Kenneth Kjemtrup omtalte desuden at CEDR har etableret en ny gruppe for variable tavler, der skal fortsætte arbejdet efter ”action five”. Kenneth Kjemtrup er deltager og ønsker indspil fra NMF.

Kenneth Kjemtrup omtalte at de danske udbudsbetingelser for kørebaneafmærkning skal revideres og nævnte de ekstraopgaver han havde fået udført i slutningen af 2007 (se den fremsendte redegørelse).

Bjørn Skaar fortalte at der foregår en del, men at der ikke er noget færdigt p.t. Bjørn Skaar ønskede en samordning af afmærkningsregler.

Arve Kirkevold omtalte en revision af håndbog O62 om trafiksikkerhedsudstyr, som også ønskes samordnet, og om forsøg på at begrænse spøgelseskørsel ved blandt andet brug af solpaneldrevne blinklygter. Der fulgte en diskussion af spøgelseskørsel, hvorunder Pauli Velhonoja nævnte U-sving i tunneller.

Osmo Anttila omtalte en interview undersøgelse omkring riflede linier, som viste et positivt resultat; han ville fremsende en engelsk oversættelse af rapporten.

Pauli Velhonoja omtalte EU direktivet om trafiksikkerhed og efterlyste en diskussion i NMF af hvordan man skal forholde sig til det. Osmo Anttila supplerede omkring en ISO standard om traffic safety management. Kenneth Kjemtrup bad Pauli Velhonoja om at fremsende de slides, han havde anvendt, og foreslog at der etableres en lille gruppe, som skal forberede en NMF indsats.

Tuomas Österman omtalte brug af variable tavler og den større frihed som de giver.

Asbjørn Olafsson nævnte et lovende forsøg med nanoteknologi for at gøre kantstolper smudsafvisende.

Ad 5. Hvad der er sket i vejholdernes samrådsgrupper (Nortek, den Nordiske vejregelgruppe med flere)

Kenneth Kjemtrup fortalte om et møde i Nortek sribegruppen, hvor der blev truffet et antal beslutninger (som er implementeret under andre punkter på dagsorden). Referatet findes på NMF's hjemmeside

Pauli Velhonoja omtalte emner under behandling på et møde i vejregelgruppen, blandt andet et 2 minus 1 veje og et tysk forsøg med riflede vejstriber med stor effekt. Der holdes et slutseminar om sideområder til efteråret, og om kort tid et miniseminar i Oslo om den dimensionsgivende trafikant.

Et planlagt møde i gruppen om afmærkning af vejarbejder var blevet udsat.

Ad 6. Forskernes statusrapporter

Forskerne gennemgik deres fremsendte statusrapporter.

Terje Giæver's gennemgang af et projekt om afmærkning af jernbaneoverkørsler medførte en længere diskussion. Gabriel Helmers anførte at der må tages udgangspunkt i tanker om trafikantadfærd.

Til Sara Nygårdhs sammenstilling af regler om kantstolper oplyste Asbjørn Olafsson at der findes islandske regler og disse blev fremvist. Asbjørn Olafsson lovede at fremsende de islandske regler til Sara Nygårdhs.

Ad 7. Opdatering af projektlisten - aktuelle forskningsbehov

Kai Sørensen oplyste at projektlisten blot var blevet opdateret inden mødet.

Det blev besluttet at:

- der udarbejdes en projektbeskrivelse til projekt 1.1 om komplettering af COST 331
- projekt 1.3 om vejmarkeringers trafikikkerhedsmæssige værdi sættes på standby
- projekt 1.5 om retroreflekterende færdselssøm udgår
- der udarbejdes en projektbeskrivelse til projekt 2.1 om retroreflekterende kant- og baggrundsafmærkning.

Ad 8. NMF's hjemmeside

På en forespørgsel fra Kenneth Kjemtrup blev det besluttet at referater udsendes med 14 dages frist til kommentarer og derefter er godkendt til placering på hjemmesiden. Desuden blev det besluttet at dagsordner udgår fra hjemmesiden. Deltagere fra SINTEF og VTI fremsender links til Kai Sørensen, som sender dem videre til placering på hjemmesiden.

Kenneth Kjemtrup oplyste at vejregelgruppen nu også er på hjemmesiden.

Ad 9. Samarbejdsprojekter i bestillingsprocessen?

Kai Sørensen redegjorde for den fremsendte rapport om vejtavlens luminans og læsbarhed for førere af store køretøjer, hvorefter der på Bjørn Skaar's foranledning fulgte en diskussion om udarbejdelse af nordiske funktionskrav til vejtavler.

Kenneth Kjemtrup fortalte om funktionskravene i de danske vejregler.

Kai Sørensen mente at en ny opstilling af funktionskrav må baseres på dokumentation af refleksfolier i henhold til forslaget fra CEN, og ville forsøge at fremskaffe dokumentation fra leverandørerne.

Kenneth Kjemtrup fortalte at der ikke findes nogen beslutning fra Nortek angående et projekt om respekt for spærrelinier og spærreflader. Gabriel Helmers omtalte et notat, som han har udarbejdet og nævnte et eksempel på en dårlig udformning. Det blev besluttet at punktet udgår.

Der blev fremvist et notat om udformning af profilerede linier, som er udarbejdet af Nortek. Bjørn Skaar bemærkede at "drop-on flex" bør angives i parentes i oversigten og Kenneth Kjemtrup lovede at indføre en sådan rettelse. Det blev besluttet at punktet herefter udgår.

Kenneth Kjemtrup fortalte at et projekt om spørgsmålet "Har varselinier kun akademisk betydning" er diskuteret i Nortek.

Det blev fremhævet at der ikke er noget problem i Finland på grund af at varselinier konsekvent bruges foran spærrelinier, og at der er samme konklusion i Danmark.

Trond Cato Johansen nævnte at det svenske system, hvor varselinier optræder som enkeltlinier og derfor ikke har retning, er dårligt. Peter Aalto bekræftede at et dobbeltliniesystem er at foretrække.

Det blev besluttet at punktet om varselinier udgår.

Det blev besluttet at punktet om "Vægmarkeringar – olycksstudie" udgår, idet et sådant projekt stilles på standby.

Der var intet nyt om "Anvendelse af variable tavler", hvor Kenneth Kjemtrup vil udbygge sit forslag til scenarier.

Det blev besluttet at arbejdet omkring "Sammenfatning af eksisterende viden om funktion af vejudstyr" startes af Kai Sørensen med bidrag fra Sven-Olof Lundkvist og Trond Cato Johansen. Der fremstilles et kapitel om afmærkning på kørebanen til næste møde, mens arbejdet totalt set bør være færdigt om et år. Budgettet er 4 gange 50.000 svenske kroner.

Bjørn Skaar omtalte en lille misforståelse under beslutningsprocessen omkring kantstolper i Trondheim.

Det aftales at Sara Nygårdhs færdiggør det arbejde, der er påbegyndt med notatet "Utkast: Kantstolpar - En översikt" inden for et samlet beløb på maksimum 100.000 svenske kroner og at SINTEF i samspil med Gabriel Helmers og Sven-Olof Lundkvist udarbejder en projektbeskrivelse til næste møde. Til brug for projektbeskrivelsen melder vejholderne ind med de spørgsmål, der skal belyses angående refleksion, farve, geometrisk udformning eller andet.

Det blev besluttet at punktet om valg af 2-3 større projekter fra projektlisten udgår.

Pauli Velhonoja omtalte en mulighed for at danne en ad hoc gruppe, der kan tage stilling til aktuelle spørgsmål, og ville fremsende en liste til vejholderne. Muligheden vil blive taget op igen på næste møde.

Ad 10. Igangværende samarbejdsprojekter

Tuomas Österman oplyste at projektet om ”Lysgenér ved vejarbejder om natten (information)” afsluttes i år med et seminar i Sverige til høsten, og at der holdes et møde i arbejdsgruppe i Helsinki i den efterfølgende uge.

Angående overvågning af markedet for refleksfolier fremviste Ib Lauridsen målinger fra foråret. Der var kun bemærkninger angående et par silketrykte folier, og angående en High Intensity folie, hvis R_A værdi synes at aftage for hurtigt. Kenneth Kjemtrup fremhævede værdien af at kræve certifikater ved levering af vejtafler. Kai Sørensen ville fremsende regninger i henhold til den oprindelige aftale.

Angående projektet om ældning af refleksfolier – nye nationale målinger i Danmark og udarbejdelse af en slutrapport – foreslog Kai Sørensen at den model, som blev rapporteret i artiklen til Tec, afprøves med de seneste målinger fra hvert enkelt sted. Dette fandt tilslutning.

Sven-Olof Lundkvist redegjorde for den første afprøvning i projektet om mobil måling af vejafmærkning og den fremsendte rapport. Det blev besluttet at projektet fortsættes i henhold til planerne, det vil sige at Zehntner, Laserlux og Ecodyn søges inddraget. Der kan ikke ydes betaling til deltagere. Sven-Olof Lundkvist ville revidere projektplanen, hvor dog de allerede planlagte målinger i foråret gennemføres.

Sara Nygårdhs fortalte om det forsøg, som blev udført på DTU i Lyngby, og om konklusionerne i den fremsendte rapport. Kai Sørensen mente at rapporten viser at definitionen på luminans i EN 12966 er forkert.

Det aftaltes at Nissen kontaktes med henblik på lån af en variabel tavle med 15 mm pixel afstand til videre forsøg, at der laves en oversigt over økonomien i projektet, at projektbeskrivelsen opdateres og at der tages beslutning om fortsættelse inden sommeren.

Ad 11. Afsluttede projekter

Angående projektet om belysning og synlighed af rundkørsler vil Kai Sørensen fortsat fremsende sammenstillingen af regler i de nordiske lande. Samtidig bedes alle vurdere om rapporten er egnet til NMF's hjemmeside.

Ad 12. Information om planlagte eller igangværende nationale eller internationale projekter

Der var ikke noget væsentligt nyt om projektet om prediktion af våde vejmarkeringers funktion.

Kenneth Kjemtrup fortalte om beslutningerne på det nyligt afholdte møde i CEN/TC 226 om ”durability” rapporten – at den skal udstyres med en læsevejledning og sendes til CEN/TC 226, og desuden fremlægges for CEDR's undergruppe om standardisering.

Trond Cato Johansen fremhævede at der foregår revision af regler for kørebaneafmærkning i flere af de nordiske lande og ønskede at vejholderne i den forbindelse foretager en nordisk tilpasning.

Bjørn Skaar mente at der er tid til en nordisk tilpasning. Kenneth Kjemtrup sagde at det nok er muligt at foretage en tilpasning på det tekniske område, men at det er sværere hvad angår jura og struktur, og mente at ønsket bør behandles af Nortek med bistand fra Gabriel Helmers..

Ad 13. CEN – arbejdet. Information og samråd

Osmo Anttila omtalte den pakke af standarder fra CEN/TC 226 WG2, der skal føre til CE mærkning af materialer til vejafmærkning, og det arbejde i Sector Group af Notified Bodies, som skal føre til en ensartet sagsbehandling.

Ad 14. Eventuelt, herunder afmærkningskonferencen i Finland i februar 2009

Tuomas Österman mente at det er for tidligt at gennemføre afmærkningskonferencen i Finland allerede i februar 2009.

Kenneth Kjemtrup mente at man først skal se på erfaringerne fra de tidligere konferencer, at det skal ske på et Nortek møde, og at konferencen ikke skal holdes før i 2010.

Sven-Olof Lundkvist omtalte den forventede afgang af forskere og ønskede et forpligtende brev fra vejholderne som kunne anvendes som grundlag for nyansættelser. Kenneth Kjemtrup henviste til den rapport til vejdirektørerne, der er omtalt under punkt 4 i referatet, og som nok vil være tilgængelig inden sommeren.

Ad 15. Tid og sted og for næste møde

Næste møde holdes i Finland den 24./25. november 2008.

Ad 16. Mødet afsluttes

Peter Aalto afsluttede mødet og takkede Björn Olafsson og Asbjørn Olafsson for værtskab og hjælp under mødet.

Sekretæren har egenhændigt opstillet følgende liste over aftalt arbejde:

- Osmo Anttila fremsender en engelsk oversættelse af en rapport om en interview undersøgelse omkring riflede linier
- Pauli Velhonoja fremsender slides om EU direktivet om trafikssikkerhed
- Asbjørn Olafsson fremsender islandske regler om kantstolper til Sara Nygårdhs
- der udarbejdes en projektbeskrivelse til projekt 1.1 om komplettering af COST 331
- der udarbejdes en projektbeskrivelse til projekt 2.1 om retroreflekterende kant- og baggrundsafmærkning.
- deltagere fra SINTEF og VTI fremsender links til Kai Sørensen, som sender dem videre til placering på hjemmesiden
- Kai Sørensen forsøger at fremskaffe dokumentation af refleksfolier fra leverandører
- Kenneth Kjemtrup retter notatet om udformning af profilerede linier
- Kenneth Kjemtrup udbygger sit forslag om scenarier for anvendelse af variable tavler
- Kai Sørensen med bidrag fra Sven-Olof Lundkvist og Trond Cato Johansen fremstiller et kapitel om afmærkning på kørebanen til næste møde
- Kai Sørensen afprøver den model for ældning af refleksfolier, som blev rapporteret i artiklen til Tec, med de seneste målinger fra hvert enkelt sted
- opdaterer projektbeskrivelsen
- Sven-Olof Lundkvist reviderer projektplanen om afprøvning af mobil måling af vejafmærkning
- Sara Nygårdhs kontakter Nissen med henblik på lån af en variabel tavle med 15 mm pixel afstand til videre forsøg med læsbarhed af VMS, laver en oversigt over økonomien i projektet og

Med venlig hilsen, 20. maj 2008, Kai Sørensen